

אלמנה ניזונת פרק עשר כתובות צמ.

עין משפט נר מצוה

לו א מיי פ"א מהל
שלוש הלכה ד סמג
עשין פכ טו"ע ח"מ סי'
קפב סעיף ח:
לו ב מיי שם טו"ע שם
סעיף ט:
לח ג מיי פ"ו מהלכות
מעילה הלכה ד סמג
עשין י"ז:

תוספות ר"ד

הא לא תבעי לך דודאי
מוסיף על דבריו הוי.
כי תיבעי לך דא"ל זבין
לי כורא ואול חובין ליה
ליכתב מאי מי אמרינן
א"ל דטבא לך עבדי לך
ודלמא לא מצטרכי לך
זווי ואי מצטרכי לך זווי
הדרת חובין. א"ד מצי
א"ל לא ניהא לי דניפוש
שטרי עלי וסוגיין דמוסיף
ע"ד הוי (הויא) דאמר

(א) מעילה כ"ג, ג' (ב) ש"ס,
(ג) [מסכתא דמעילה פ"ב],
(ד) [ב"מ ט"ו, ה] (ה) [ע"ש]
(ו) [בבב"א פ"ג הלכה ג']
ליכא הכי אלא כן כתוב
בתי"ל מה עשה לקח מכל
שטרי ש שקלים הרי טבין שם
מאות שקלים שנאמר וימן
דוד לאתן כו' עב"ל הרי
דמפרש ג"כ כמו דמסק
הש"ס בנזכרין קטו:
שהביאו חו"ט בנזכרין ואלו
בנזכרין שבעות מד: ד"ה
התקבלת כתבו דבר זה בשם
אגדת שמואל ונזכרין קטו:
ד"ה גבה ונזכרין ג' ד"ה
דמודבנה כתבו בשם
המדרש (ו) (ז"ל כלל שני
דינין של כסף. מהרש"א,
(ח) [וע"ש חו"ט] שבעות
מד: ד"ה התקבלת וכו'
וחו"ט בנזכרין ג' ד"ה
דמודבנה וחו"ט ב"מ מד:
וחו"ט ונזכרין קטו: ד"ה
גבה].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נתן וכו' לפי
שאלת הנוטן ואלה הנוטל
נתן קולבון:

מוסף רש"י

והלך והביא לו בשלש
חלקי. בשלש דינרי (ז"ל)
סלעי. רש"י כסף שהוא
חצי דינר זהב, שניהם
מעלה. דבעל הבית נעשה
שליחמו ביותר מבדי
פוטוה השלח מעב ביותר
מטוה פוטוה. חלוק קטן
רע. ולא עשה שליחמו
כלל (ש"ס).

הא מדסיפא כו'. דתתמי גדאחיל למה לי לאשמועינן: דאחיל **בדיממי**. שלא היה לה עוד עליהם כלום שהרי באחרון טעמה: **אכל בדידה**. כגון שטעמה אכל אחד עליה שהרי יש לה עוד לגבות ולמכור בקרקעותי וכ"ש שאין כאן שמות שיעור אונאה: **נתקבלה כסופה**. ולא אמרינן מכרה בטל: **הסס הוא דאיסתלקא לה**. צמכירה ראשונה מהאי צינא לגמרי וליכא למיגזר מידי אכל הכא דצמכירה ראשונה לא איסתלקא לה אימא אס טעמה צמנה ראשון נמי יהא מכרה בטל: **אטו מנה אחרון**. דלא ניתי למימר מכרה קיים קא משמע לן דאפ"ה דוקא דטעמה צמנה אחרון אכל צמנה ראשון מכרה קיים: **דאי לא מלטרבי לך זווי**. ומתחרט צמכירתך לא היית יכול לחזור אס מכרתיה: **דינר של זהב**. שזה כ"ה דינרין כסף כדאמרין בזהב (צ"מ מד:): והס ששה סלעים: **והביא לו בשלש סלעים חלוק**. דהוי דומיא דזבין לך כורא וזבין ליכתב שהרי אוהו למכור כל הדינר בחלוק: **אמאי מעל אע"ג**. דליכא למימר הכא טעמא דאפשי שטרי מיהו אי צעלמא מעביר על דבריו הוי על כרחין לא עשה שליחמו: **שזה שש**. דהוה ליה עשה שליחמו דחלוק צמ שש אמר ליה: **אטליט**. שהסלעים האחרונים מדעתו והאינאס ולא מדעת בעל הבית: **רע צדמיס**. שקנאו צדמיס מועטים והוא אוהו לקנותו בשש. ור"ת מאי אכפת ליה: **דא"ל אי אייתים לי ששים כל שכן**. דמרווחתא טפי דהוי שזה תרתי כרי סלעים גדולים שהלוקח הרבה ציחד מוחלי גביה טפי: **דיקא נמי**. דרע דקאמר ר' יהודה רע צדמיס קאמר וצדמיט ליה שזה שש וטעמא כדאמרן מדקמני מודה צקטניא דהתם לא מצי למימר כל שכן דאי מיימית צדינר זהב היה שזה יותר מכפלים דהו מוחלי גבן טפי: שהקטניא

תרתי כרי דיקא נמי דקתני **הא מדסיפא כו'.** דתתמי גדאחיל למה לי לאשמועינן: דאחיל **בדיממי**. שלא היה לה עוד עליהם כלום שהרי באחרון טעמה: **אכל בדידה**. כגון שטעמה אכל אחד עליה שהרי יש לה עוד לגבות ולמכור בקרקעותי וכ"ש שאין כאן שמות שיעור אונאה: **נתקבלה כסופה**. ולא אמרינן מכרה בטל: **הסס הוא דאיסתלקא לה**. צמכירה ראשונה מהאי צינא לגמרי וליכא למיגזר מידי אכל הכא דצמכירה ראשונה לא איסתלקא לה אימא אס טעמה צמנה ראשון נמי יהא מכרה בטל: **אטו מנה אחרון**. דלא ניתי למימר מכרה קיים קא משמע לן דאפ"ה דוקא דטעמה צמנה אחרון אכל צמנה ראשון מכרה קיים: **דאי לא מלטרבי לך זווי**. ומתחרט צמכירתך לא היית יכול לחזור אס מכרתיה: **דינר של זהב**. שזה כ"ה דינרין כסף כדאמרין בזהב (צ"מ מד:): והס ששה סלעים: **והביא לו בשלש סלעים חלוק**. דהוי דומיא דזבין לך כורא וזבין ליכתב שהרי אוהו למכור כל הדינר בחלוק: **אמאי מעל אע"ג**. דליכא למימר הכא טעמא דאפשי שטרי מיהו אי צעלמא מעביר על דבריו הוי על כרחין לא עשה שליחמו: **שזה שש**. דהוה ליה עשה שליחמו דחלוק צמ שש אמר ליה: **אטליט**. שהסלעים האחרונים מדעתו והאינאס ולא מדעת בעל הבית: **רע צדמיס**. שקנאו צדמיס מועטים והוא אוהו לקנותו בשש. ור"ת מאי אכפת ליה: **דא"ל אי אייתים לי ששים כל שכן**. דמרווחתא טפי דהוי שזה תרתי כרי סלעים גדולים שהלוקח הרבה ציחד מוחלי גביה טפי: **דיקא נמי**. דרע דקאמר ר' יהודה רע צדמיס קאמר וצדמיט ליה שזה שש וטעמא כדאמרן מדקמני מודה צקטניא דהתם לא מצי למימר כל שכן דאי מיימית צדינר זהב היה שזה יותר מכפלים דהו מוחלי גבן טפי: שהקטניא

הא מדסיפא כו'. דתתמי גדאחיל למה לי לאשמועינן: דאחיל **בדיממי**. שלא היה לה עוד עליהם כלום שהרי באחרון טעמה: **אכל בדידה**. כגון שטעמה אכל אחד עליה שהרי יש לה עוד לגבות ולמכור בקרקעותי וכ"ש שאין כאן שמות שיעור אונאה: **נתקבלה כסופה**. ולא אמרינן מכרה בטל: **הסס הוא דאיסתלקא לה**. צמכירה ראשונה מהאי צינא לגמרי וליכא למיגזר מידי אכל הכא דצמכירה ראשונה לא איסתלקא לה אימא אס טעמה צמנה ראשון נמי יהא מכרה בטל: **אטו מנה אחרון**. דלא ניתי למימר מכרה קיים קא משמע לן דאפ"ה דוקא דטעמה צמנה אחרון אכל צמנה ראשון מכרה קיים: **דאי לא מלטרבי לך זווי**. ומתחרט צמכירתך לא היית יכול לחזור אס מכרתיה: **דינר של זהב**. שזה כ"ה דינרין כסף כדאמרין בזהב (צ"מ מד:): והס ששה סלעים: **והביא לו בשלש סלעים חלוק**. דהוי דומיא דזבין לך כורא וזבין ליכתב שהרי אוהו למכור כל הדינר בחלוק: **אמאי מעל אע"ג**. דליכא למימר הכא טעמא דאפשי שטרי מיהו אי צעלמא מעביר על דבריו הוי על כרחין לא עשה שליחמו: **שזה שש**. דהוה ליה עשה שליחמו דחלוק צמ שש אמר ליה: **אטליט**. שהסלעים האחרונים מדעתו והאינאס ולא מדעת בעל הבית: **רע צדמיס**. שקנאו צדמיס מועטים והוא אוהו לקנותו בשש. ור"ת מאי אכפת ליה: **דא"ל אי אייתים לי ששים כל שכן**. דמרווחתא טפי דהוי שזה תרתי כרי סלעים גדולים שהלוקח הרבה ציחד מוחלי גביה טפי: **דיקא נמי**. דרע דקאמר ר' יהודה רע צדמיס קאמר וצדמיט ליה שזה שש וטעמא כדאמרן מדקמני מודה צקטניא דהתם לא מצי למימר כל שכן דאי מיימית צדינר זהב היה שזה יותר מכפלים דהו מוחלי גבן טפי: שהקטניא

יזא מיידי פשוטו והשתא אחי שפיר ההיא דצכורות (צ"ג) מהדר ליה זוחא של הכרעות שנותן קולבון לכל (ד) דינר של כסף דדינר של זהב נמכר בכ"ד של כסף ולכל ז' דינרין של כסף דהיינו חצי סלע אדם נותן הכרעה דכתנן בפ"ק דמסכת שקלים (צ"ג) הנוטן סלע ונוטל שקל נותן שני קולבונות ומפרש בגמרא לפי שאלה הנוטן ואחד (ה) השוקל נותן קולבון אלמא בכל שקל ושקל נותן קולבון ובסלע איכא ז' שקלים דרבנן והתם בשקל דרבנן איירי וכדמתן בפ"ק דשחיטת חולין (צ"ג) ובפ"ק דשקלים (צ"ג) ומיימית לה בפ' בתרא דביצה (ד' ע"ג): האחין והשותפין שחייבין בקולבון פטורין ממעשר צמנה ומפרש רש"י האחין שחלקו וחזרו ונשתתפו חייבין בקולבון ככל ישראל שהוקפו ליתן מחצית השקל צראש חדש אדר לקרבנות צבור והטילו עליהם חכמים על כל אחד ואחד דהוסיף קולבון לכל חצי שקל שיצא דהיינו שקל דרבנן דסלע היינו שקל דאורייתא ומפני שהם חלצי שקלים חתיכות דקות ופעמים שמחליפין אותו צמנים ונותנים הקולבון בזהב שכן מנהג כשמוכרין לשולחני שוקלין לו ביותר ואמרו חכמים הוימור לקולבון לכל משקל ומשקל וצדין הוא דהני אחין שמציאין שקל שלם צמנים לא ימנו כי אם קולבון אחד לפי שאין שם אלא משקל אחד אבל חכמים הטילו עליהם שני קולבונות שלא לפחות מחציהם ולמעט ההקדש הא חזינן מיהא שלכל חצי שקל דהוא שקל דרבנן כשפורעין לחנווני נותן קולבון להכרע והקולבון הוא חצי מעה כדפי' נמי צממני' בפ"ק דשקלים (צ"ג) הלכך לכ"ד של כסף ששוקל לקנות דינר של זהב שהוא י"ב שקלים דרבנן נותן י"ב קולבונות שהם שש מעה ושש מעה כסף דינר ולפיכך לא כלל ההוא זוחא צדידי שמתא ולימא חומשא כל זה דקדק ר"ת: **אמאי מעביר ע"ל דבריו**. הוי בעל הבית **אמאי מעל**. דמה שהביא לו חלוק קטן ורע חסוד כמו לא ניהא ליה דליפשו שטרי עליה: **א"ל ד"ה שליחא אמאי מעל**. ור"ת מעלת השליח אלא בטלית ויש לומר דלקא דעתין השתא חיון דאייית ליה שזה שש מעה אפילו מוסקי על דבריו לא הוי אלא שליחמוהי קעבד שכן היה דעתו שכן ימלא שם בשלש שקנה לו טלית צמותר אי נמי מעיקרא סלקא דעמיה מעל לחלוק ומדרבנן מעל השליח אכל עכשיו אפילו מדרבנן אמאי ימעול אי נמי השתא לא משמע ליה מעילה אטלית דסלקא דעתיה הואיל וקנה שזה שש בשלש אותם שלש שנשארו הרי הם כמו חולין ומשני אטלית דמשום הכי לא נפקי לחולין:

ב"ב שבן דהוה שוי תריסר. כן הוא ודאי כפירוש הקונטרס תרתי כרי גדולים יתר מכפלים דהקונה הרבה ציחד מוחלי גביה טפי מהקונה מעט ויש ספרים שכתבו צבן צהדיא דהוה שזה טפי מתרתי כרי ולפיכך לא מעל בעל הבית שהרי העביר על דעתו דמפסיד בעל הבית צבן שאם היה קונה בשש היה שזה יותר מכפלים והשתא אחי שפיר דצקטניא מעל שאפילו יקנה הרבה ציחד משום הכי לא מוחלי גביה טפי מאילו זבין צפרוטה אכל אס נפרש דחשיב לה מעביר אע"פ שלא היה שזה אלא תרתי כרי צממוס תימא אס כן צקטניא אמאי מעל דהא פשיטא צקטניא נמי אס נתנו לו מתלה שזה שש בשלש כמו כן בשלש הנשארים היו נותנים לו שזה שש. מ"ר: אמר